

Lectura de textos filosòfics**2015/2016**

Codi: 100293

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500246 Filosofia	FB	1	2

Professor de contacte

Nom: Nuria Estrach Mira

Correu electrònic: Nuria.Estrach@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

Assignatura obligatòria de primer curs del grau de Filosofia, per tant no hi ha cap prerequisit.

Objectius**L'objectiu general** és familiaritzar als alumnes de primer amb els *textos filosòfics* en l'àmbit universitari.**L'objectiu específic** és una formació doble: en primer lloc, familiaritzar-lo amb la lectura i anàlisi dels diversos estils que engloben els textos filosòfics. És a dir, es tracta que reconegui els grans *temes filosòfics*, els diferents enfocaments temàtics i *metodologies* d'anàlisi, així com la terminologia filosòfica específica i les seves transformacions. En segon lloc, capacitar-lo a analitzar críticament la transcendència d'un període de ruptura clau en la història del pensament filosòfic occidental, les conseqüències de la qual arriben fins als nostres dies. **L'objectiu últim**, doncs, és proveir a l'alumne/a d'eines filosòfiques que li permetin un pensament autònom que obri portes al desenvolupament de noves perspectives crítiques de l'actualitat filosòfica. I fer-ho a través de la lectura, anàlisi i reflexió crítica dels textos clàssics de la filosofia.

Al finalitzar el curs, l'alumne/a ha de poder:

1. Copsar l'especificitat d'una lectura filosòfica.
2. Adquirir l'habilitat d'anàlisi de la terminologia filosòfica.
3. Desenvolupar un pensament crític actual des de les idees rigoroses que l'han d'acompanyar.
4. Saber argumentar raonadament una crítica filosòfica autònoma.

Competències

- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Reconèixer i interpretar temes i problemes de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Utilitzar un pensament crític i independent a partir dels temes, els debats i els problemes que planteja la filosofia tant històricament com conceptualment.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar el rigor filosòfic en un text escrit seguint els estàndards internacionals de qualitat.
2. Argumentar sobre diversos temes i problemes filosòfics a propòsit d'obres diferents i avaluar els resultats
3. Assenyalar i resumir el contingut filosòfic comú a diverses manifestacions de diferents àmbits de la cultura.
4. Comunicar oralment i per escrit, amb correcció, precisió i claredat, els coneixements filosòfics adquirits
5. Demostrar una posició pròpia davant d'un problema o una controvèrsia de rellevància filosòfica, o en un treball de recerca filosòfica.
6. Distingir els temes de rellevància filosòfica en els debats actuals
7. Distingir i contrastar textos representatius dels principals gèneres de la literatura filosòfica.
8. Establir relacions entre ciència, filosofia, art, religió, política, etc.
9. Exposar els conceptes propis de la història de la filosofia
10. Expressar, tant oralment com per escrit, els temes i els problemes bàsics de la tradició filosòfica.
11. Expressar-se eficaçment aplicant els procediments argumentatius i textuals en els textos formals i científics
12. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
13. Llegir comprensivament textos filosòfics bàsics.
14. Organitzar el temps i els propis recursos per a la feina: dissenyar plans establint prioritats d'objectius, calendaris i compromisos d'actuació.
15. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
16. Reconèixer, amb mirada experta, referents filosòfics del passat i del present i avaluar-ne la rellevància.
17. Reconèixer i posar en pràctica les habilitats per treballar en equip següents: compromís amb l'equip, hàbit de col·laboració, capacitat per incorporar-se a la resolució de problemes.
18. Reconstruir la posició d'un autor propi de la filosofia de manera clara i precisa.
19. Redactar correctament un text no normatiu prèviament analitzat
20. Relacionar diversos ordres d'idees incloses en els debats filosòfics actuals.
21. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
22. Resumir els arguments centrals dels textos filosòfics analitzats

Continguts

Lectura de textos filosòfics és una assignatura que, mitjançant la lectura d'una sèrie de textos filosòfics, ensenya a l'alumne de primer curs a discriminar críticament alguns dels temes específics del saber filosòfic. Per tant, l'eix vertebrador del curs són els textos de referència. Enguany, treballarem els següents textos:

Primera part (50 %)

Marx, K. (1843) *Sobre la qüestió jueva*. Temes: Humanisme: religió, polític i emancipatori. Antihumanisme.
Flora Tristán (1843) *La unió obrera*. Temes: Fraternalitat: religiosa, universal i de classe.
Marx, K. (1844) *La sagrada família*. Temes: Materialisme filosòfic i idealisme filosòfic.
Marx, K. (1844) *Manuscrits econòmics i filosòfics 1844*. Temes: Objectivisme i subjectivisme.

Segona part (50 % curs)

Adorno, T. W. y Horkheimer, M. (1944) *Indústria cultural*. Temes: Art i Poder.
Althusser, L. (1970) *Ideologia i aparells ideològics de l'Estat*. Temes: Poder i Ciència.
Marx, K. (1867) *Primer llibre de El Capital*. Temes: Ciència. Veritat. Política.

Metodologia

L'aprenentatge es desenvoluparà a partir de tres tipus d'activitats diferents: dirigida, autònoma i supervisada.

1. **Classes teòriques:** es tracta de classes magistrals puntuals on la professora presentarà el pensament global de l'autor del text i l'emmarcarà dins de la història del pensament filosòfic. On aprofitarà també per comentar els trets fonamentals del text a llegir (activitat dirigida).

2. **Lectura dels textos:** és necessari que l'estudiant faci una primera lectura individual dels textos que es programin per treballar a classe col·lectivament (el dia indicat pel docent), assenyalant les idees que ha entès i les dificultats que ha trobat (activitat autònoma).

3. **Relectura col·lectiva** a classe dels fragments més rellevants, o que han presentat alguna dificultat, i discussió dels conceptes claus. La professora guiarà la classe en funció dels continguts i dubtes que surtin de la lectura realitzada pels alumnes (activitat supervisada).

4. **Anàlisi crítica de les idees fonamentals del text global:** els alumnes exposaran a l'aula una anàlisi dels textos, activitat que serà valorada, la qual cosa permetrà una discussió col·lectiva tutelada pel professor. Es valorarà la capacitat d'argumentació clara, ordenada i amb una certa dificultat (activitat autònoma i supervisada).

5. **Debat temàtic crític:** es valorarà la capacitat de fonamentar els propis arguments, així com el respecte a la diversitat d'opinions, és a dir, cal criticar amb respecte però alhora amb reflexions argumentades sòlides (activitat supervisada).

* al campus virtual es proporcionaran els detalls, materials i dades de les diverses activitats proposades al llarg del curs.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	50	2	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 16, 17, 18, 22
Tipus: Supervisades			
Debat crític	10	0,4	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22
Lectura i anàlisi rigorosa dels conceptes filosòfics fonamentals	15	0,6	3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 21, 22
Taller col·lectiu d'interpretació filosòfica	10	0,4	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22
Tipus: Autònomes			
Aprofundiment en els problemes filosòfics claus	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22
Lectura i anàlisi crítica dels textos	20	0,8	1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 16, 17, 18, 20, 22

Avaluació

Cinc proves diferents seran les avaluades en aquesta assignatura que, per la seva naturalesa, pressuposa l'assistència a classe:

1. De caràcter transversal al llarg de tot el curs, es tracta de la participació activa al desenvolupament de les lectures i debats a classe.
2. Un examen amb dues parts: comentari d'un fragment dels analitzats a classe i un tema transversal.
3. Una presentació oral a classe, en equip de quatre alumnes.
4. Proposta d'assaig filosòfic.
5. Assaig filosòfic.

Es valorarà, en el marc dels objectius de l'assignatura:

1. La participació activa en la dinàmica de lectures dels textos **(30 %)**:
  - a) Preparació dels textos de forma individual (fora d'hores lectives) (10 %).
  - b) Treball oral en equip (hores lectives) (10 %).
  - c) Debat: discussió col·lectiva de les idees claus (hores lectives) (10 %).

Data: **transversal al desenvolupament del curs** (tots els detalls es donaran a l'inici del curs).

2. Examen **(30 %)**:
  - a) D'un dels fragments analitzats a classe (50%)
  - b) D'un tema dels treballats a classe en la primera part del curs (50%)

Data d'examen: **16 març 2016**

3. Escripura filosòfica d'un assaig sobre un dels temes tractats a classe **(40 %)**:
  - a) Presentació d'una proposta d'assaig (resum 10 línies) (5 %).

Data de lliurament: **11 i 13 abril 2016**

- b) Assaig (5 pàgines màxim, amb bibliografia) (35 %).

Data de lliurament: **25 maig 2016**

Revisions: La professora comentarà a classe, en termes de grup, els resultats de les proves realitzades. En el cas que un/a alumne/a vulgui revisar la seva prova de forma particularitzada, la professora donarà un dia i hora per a les revisions.

Nota final: Cal presentar-se a totes les proves per ser avaluat. La nota final serà el resultat de la suma de totes les proves, on es valorarà l'augment de nivell individual al llarg del curs. S'aprovarà el curs a partir del **5**, **5 nota final** sobre 10.

Reavaluació: es poden presentar aquells alumnes que no hagin superat algunes de les cinc proves, realitzades o lliurades en el termini establert. Només per causa major (justificada formalment) es podran presentar a la reavaluació aquells alumnes que no s'hagin presentat o lliurat algunes de les proves d'avaluació. En aquest cas, la nota mitjana ha de ser superior a 3. En tots els casos, l'alumne serà avaluat dels continguts no superat.

Recordeu: en el cas que un/a alumne/a no hagi pogut avaluar-se en almenys un 30 % de les proves d'aquesta assignatura, en el seu expedient constarà un NO AVALUABLE i no un suspès.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
assaig	35%	19	0,76	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
Debat crític	10%	1,5	0,06	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22

Exposició oral	15 %	0,5	0,02	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22
Participació oral	5 %	1	0,04	2, 4, 5, 6, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
Proposta assaig	5%	1	0,04	1, 4, 5, 6, 10, 11, 14, 15, 19
Prova escrita	30%	2	0,08	1, 3, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 22

Bibliografia

Textos evaluables

Adorno T.W. y Horkheimer, M. (1944) "Industria Cultural" en *Dialéctica de la Ilustración*; Madrid: Ed.Trota, 1994.

Althusser, Louis (1970) *Ideología y aparatos ideológicos del estado*; Barcelona: Anagrama, 1977.

Marx, K.(1843) *Sobre la cuestión jueva*, Buenos Aires: Prometeo, 2004.

Marx, K.(1844) *La sagrada familia*, Madrid: Akal, 1981.(alguns apartats)

Marx, K.(1844) *Manuscrits econòmico-filosòfics*. Barcelona: Edicions 62, 1991.

Marx, K. (1867) *El capital*, llibre 1. Barcelona: Edicions 62, 1983-1990.

Tristán, F. (1843) *La unión obrera*, Barcelona: DeBarris, 2005.

Bibliografia recomanada

G.W.F. Hegel,

- (1806-7) *Fenomenología del espíritu*; Madrid: Abada, 2010.

- (1821) *Lecciones sobre la filosofía de la historia universal*; Madrid: Alianza, 1980.

F. Nietzsche

- (1871) *El nacimiento de la tragedia*. Martorell: Adesiara, 2011.

- (1878) *Textos escollits d'Humà, massa humà. (Humano, demasiado humano)*. Madrid: Akal, 2007).

- (1885) *Així parlà Zaratustra*. Barcelona: Quaderns Crema, 2007.

- (1886) *Més enllà del bé i del mal*. Barcelona: Edicions 62, 2000.

- (1887) *La genealogia de la moral*. Barcelona: Edicions 62, 1998.

S. Freud

- (1913) *Tótem y tabú*. Madrid: Alianza, 1985.

- (1929) *El malestar en la civilización*. Girona: Papers amb Accent, 2008.

T.W.Adorno

- (1944) *Dialéctica de la Ilustración*; Madrid: Ed.Trota, 1994

- (1951) *Minima Moralia* ; Madrid: Taurus,1987. (aforismos: 43 No amedrentarse;73 Desviación; 81 Grande y pequeño)

L. Althusser

- (1968) *La filosofía como arma de la revolución*; Barcelona: Anthropos, 2014.

- (1970) *Ideología y aparatos ideológicos del estado*; Barcelona: Anagrama, 1977.

Bibliografia sobre els mètodes de lectura de textos filosòfics:

Olivier Abiteboul, *Comprendre les textes philosophiques*, París, L'Harmattan, 2008

Jacqueline Russ, *Les méthodes en philosophie*, París, Armand Colin, 2008

Philippe Choulet, Dominique Folscheid, Jean-Jacques Wunenburger, *Méthodologie philosophique*, París, PUF, 2003

Clare Saunders, David Mossley, George McDonald Ross, Daniele Lamb, *Doing Philosophy. A Practical Guide for Philosophers*, Continuum, 2008

Samuel Guttenplan, Jenifer Hornsby, Christopher Janaway, *Reading Philosophy. Selected Texts with a Method for Beginners*, Wiley Blackwell, 2002

Bibliografia complementària

Manuales de consulta

Bréhier, E., (1928) *Historia de la filosofía y la ciencia*; Madrid: Tecnos, 1998.

Châtelet, F., (1972) *La philosophie et l'histoire*, 8 Vol.V. Paris: Hachette, 2000.

Copleston, F., (2001) *Manual de filosofia*, 9 vol. Barcelona: Ariel, 2011.

Geymonat, L., (1998) *Historia de la filosofia y de la ciencia*.Barcelona: Crítica, 2005.

Reale, Giovanni et. Al. (1983) *Historia del pensamiento filosófico y científico*, 3 Vol. Barcelona:Herder, 1995.

Diccionari

Ferrater Mora, J., (1979), *Diccionario de filosofia*, Madrid: Alianza, 1990.